

1941-11-20

SENDER

Astrid Warberg-Goldschmidt

RECIPIENT

Johanne Christine Larsen

FACTS

Document type:

Letter

Language:

Da

Date explanation:

Datoen er skrevet øverst s. 1

General comment:

Fædrelandet var navnet på en nazistisk avis, der udkom fra 9. januar 1939 til 4. maj 1945. Dens trykkeri og lokaler i Store Kongensgade i København blev ved befrielsen overtaget af Dagbladet Information. Kvieslag: Udkæring fra en kvie (Internettet, juni 2025).

Hansen-familien kendes ikke.

Klaret kød er kød, hvorfra man har fjernet fedt og urenheder.

Sender's location:

Hareskov

Sender info (seal, address, etc.):

Bynavnet er skrevet på kuvertens bagside

Recipient's location:

Lindøgaard pr. Dræby St.

Recipient info (Transcript, Inscription, etc.):

Adressen er skrevet på kuvertens forside

Mentioned people:

Sus -

Johan Sebastian Bach

Thora Branner

Louise Brønsted

Bertel Christian Budtz Müller

Peter Hansen

Johannes Larsen

Thomas Løkken

Axel Müller

Janna Schou

Jørgen Schou

Marianne Schou

Marie Schou

Mette Schou

Franz Syberg
Else Warberg
Laura Warberg Petersen

Archive:
Kerteminde Egns- og Byhistoriske
Arkiv, BB0541

Trykt udgave:
nej

Provenance:
Testamentarisk gave til Østfyns
Museer fra Laura Warberg Petersen

TRANSCRIPTION

[Håndskrevet med blyant på kuvertens forside:]

Læst – 64

1941

20' Nov

[Skrevet med blæk:]

Fru Johanne Warberg Larsen

Lindøgaard

pr. Dræby

Fyen

[Håndskrevet på kuvertens bagside:]

A Warberg Müller

Hareskov

[I brevet:]

Hareskov, 20' Nov. 1941.

Kæreste Junge! Det er for galt, at jeg først nu får skreven til dig, skønt den sidste Kasse Frugt, Æblerne, kom i Lørdags, 8 Dage efter Kvæderne, vi er overvældede, Tak til Jer alle sammen det var en Kæmpegave! Kvæder står i så høj Pris i Aar, at jeg ganske havde opgivet dem; og da vi ikke har Spiseæbler, er sådanne også yderst velkomne, Axel tager hver Dag et med på Kontoret, det har han så godt af og er så glad ved; hvad hedder de store, skøre, smukke, gul og røde? De er himmelske Tak og atter Tak! Grunden til Brevets Forsinkelse er simpelthen en Række af så krævende Arbejdsdage, at jeg ikke har overkommet mere – der er meget at lave nu for kommet mere – der er meget mer at lave nu for en Husmor, men så er det godt, at man kan, jeg er sommetider helt stolt af mig selv, fordi jeg har fået mig lært så meget, som før syntes mig uoverkommeligt – og at det morer mig, men det tar også på Kræfterne. Skrev jeg om Mette Schous Besøg i forrige Uge? Hun kom cyklende til Frokost den ene Dag med lille Marianne på Styret – de var nede hos Nus og rejste næste Morgen; den lille var over alle Grænser bedårende, hun fylder 3 Aar til Marts – ligner Buf meget, hun har hans dejlige Øjne og store sorte Øjenvipper – og den mest poliske lille Mund – det lyser ud af hende, at hun også har hans strålende Sans for Humor, jeg var forfærdelig glad ved hende, det er sjældent at se så pragtfuld en Unge. Mette er også meget sød, vi var alle så glade ved Besøget, også Axel; og hvor er hun tapper og dygtig; hun beholder Huset ved Fjorden, en Malerveninde bor hos hende de passer i Fællesskab Jorden, har avlet og solgt 60 Tdr. Kartofler, som de selv har taget opsorteret etc. Desuden har hun mange andre Grønsager. Om Vinteren tager hun op til Faren, som har en Gård i Himmerland, Moren

er nylig død (for et Par Aar siden), han har lejet en Væv til hende, der væver hun så om Vinteren og maler, hun er meget talentfuld; du ved hun er Søster til Carl Nielsen, ham med Samtalerne med Tyskeren; hun havde lige besøgt ham; han er frygtelig opreven over de Samtaler; ved den sidste var Tyskeren lige kommen fra et Besøg på "Fædrelandets" Redaktion, hvor de havde skældt voldsomt ud over Carl Nielsen, som havde angrebet Bladet, og det kneb meget at få "Samtalen" lavet; hvert Ord må jo afvejes til alle Sider, men skal alligevel helst udtrykke det, han har på Hjerte. Det var så heldigt at vi lige havde fået en Kanin, da Mette kom – da jeg skulde stege den – jeg skar den ud, dyppede i Mel, stegte i Gryde med Tomatpuré – så jeg, at der var en Masse Fedt omkring Nyrene, det tog jeg fra og lavede af det, samt Hjerte, Lever og Nyre, den lækreste Leverposteg – uden Mel men med 1 [pund symbol] Kartoffler, alt maskinelt. Vi har en fordelagtig Transalation med Hansens, der hvor Sus bor; Axel skaffer dem "Opfejning" d v s Korn som spildes fra Sækkene i Frihavnen, det kan han købe billigt, det får så Hansens til deres Dyr, Høns etc – de kan jo næsten intet få at købe og kun til Kæmpepriser; vi Axel ["Axel" indsat over linien] har leveret to Gange og derfor får vi . 3 Kaniner – 1 Hane og en Gås, sidste til Jul, Hanen til Nytår, de to Kaniner har vi fået, det har de selv tilbudt, - de får Korn og vi får billigt Kød. Vi kan ikke få "Opfejningen" ubegrænset, der er mange om det, men vi er godt tilfreds.

2) En anden Dag fik jeg Axel til at købe et Kvieslag, det kostede til min Skræk 4,50, men jeg fik heraf 1 pund afsmeltet Klaret og to store Rullepølser, så det blev dog lukreativt. I Forgårs kom Nus hjem fra en Bytur og havde i Istedgade købt en Nyre for 40 Øre – den blev til en herlig Ragout igår, jeg skar den i små Stykker, som meledes og stegtes med Tomat – tilsidst blandedes små bitte kogte Kartoffler i, som jeg havde pillet fra de store – de var som Nødder men lækre trods sene. Af Nyrens Fedt blev der lidt Klaret – vi kan næsten ikke få Fedt mere og Smørmærkerne er kun lige til. Nu har Nus og jeg bestemt at vi fra nu af og til Jul kun vil spise Marmelade på Knækbrødet om Morgen for at spare Smør til lidt Julebagning; jeg bager nu 2 Gange om Ugen 2 Franskrød og en Gang ugentlig en stor Bradepande Honningkage, jeg har en billig Opskrift, kun 85 Gram Klaret – c 2 pund Sigte/og Hvedemel ½ af hver og 1/2 l Kernemælk, div. Erstat. Krydderier, den sparer også på Smørret; til Søndag bager jeg Småkager, som jeg delvis har opfundet: 1 Æg – liså meget brunt Sukker, liså meget Mel, lidt Natron og div. mørke Krydderier – der bliver c 50, sat på med Teske, i går fandt jeg på at lægge en lille Klat fast Marmelade på hver Kage – men den Opfindelse skal nu gemmes til Jul, den var dubra. Bliv ikke forarget over at Kvæderne gik næsten til Lyst! i

Aar kan man jo ikke lave Konfekt, som Axel elsker, så lavede jeg Knækbrød, d v s 2 pund syltede jeg først som hele; så kogte jeg alle Skræller og Kernehuse af, mosede gennem Dørslag, der blev 3 pund Marmelade; Resten gik gennem Maskinen, der blev 5 pund Frugtmasse, kogt en 5 pund Sukker; en Del farvede jeg rødt, en Del grønt, den største Part ufarvet; det ligger nu spredt ud på den store Egetræsbakke og et stort Fad, dækket med Papir, og tørrer oppe på Køkkenskabet – altså lige under Loftet, så skal det senere skæres ud og vendes i groft Sukker - Julekonfekten er sikret. Til Variation har jeg meget stærke Ingefær-Græskar, som også skal vendes i groft Sukker. Nå – du ser, jeg er meget hus-optaget.

I Tirsdags var Axel til sin 2den Bachkoncert, og Luggen husede ham igen - den Dag lavede jeg de tre Kvædesyltninger, det tog hele Dagen, Nus var i København – med Nyheder – så jeg var almasensalene, derfor nåede jeg så meget, var først lige færdig og havde Middagen parat, da Nus kom Kl ½ 7; en strålende glad Skatter, skønt hun havde travet hele Dagen med sin tunge Kuffert og i Snuskregn: men så havde hun også flottet sig, spist Frokost i Brasilko, en fin Hummer – Reje – Svamperet til 2,85 – uhørt for den sparsommelige Nus – deroppe havde hun siddet og talt alle sine Ordre sammen - og købte siden en lille Æske fineste Konfekt (8 Kr Pund!) der var for 3,85, som hun havde med hjem til vores ensomme Aften; og da vi havde spist Middagen, pakkede hun Kufferten ud og viste mig alle de dejlige Ting og fortalte mig om hvert enkelt Sted, hun havde været, og hvad de havde sagt og hvad de havde købt - - de er helt vilde efter hendes Ting nu - og netop nu er det så svært at skaffe Materialer --- ialt havde hun solgt for 1.294 – Kr.!! – så nu får de rasende travlt, jeg begriber ikke, at de kan nå det; men Sus havde netop om Formd. opdaget, at Fru Hansen, som var ovre at vaske en Kasse Glas for dem – at hun kan dubbe – (altså sætte Farverne på de ensfarvede Ting, det er meget svært) – hun vilde så gerne prøve, og det viste sig, at hun havde Håndelaget, de blev strax fejlfri, og de havde jo ikke Råd

3) til at ødsle Farver nu på Oplæring. Dupningen keder dem skrækkeligt – de vil hellere lære nye Motiver, og alene Budtz Müller i Bredgade havde bestilt 200 grøn-duppede Glas á 1,65 [”á 1,65!” indsat over linjen], så der er noget for Fru Hansen, de mener det kan betale sig at tage Hjælp, så de kan hellere sig de større Opgaver; de har også engageret Nortoft til Pakningen, som tager lang Tid. (Gid jeg var 10 Aar yngre – men jeg har nok heroppe at lave og for få Kræfter til mere.) –

Nus havde på sin Tur også været på Vestre Kirkegård – det var Bufs Fødselsdag Dagen efter – havde Blomster med derind; for dine Penge

havde hun i fjor købt og plantet en hvid Krysantemum, den stod så smukt og havde mange Knopper.

Og i går fik hun fra Kunstmusæet de Billeder, hun har arvet efter Buf; et meget stort Maleri af Baronnen forestillende Fru Syberg, der sidder sammen med Trylle og ser i en Bog, et dejligt Billede. Og en smuk Skitse af Peter Hansen, en pløjende Mand, samt flere Fugletegninger af Las. Jeg har lovet hende at hjælpe med Ophængningen, hvor vil de smykke hendes Hus dernede, det er virkelig et henrivende lille Hjem, hun har der; hun skulde have hende en Mand deri. -

Ja og så kom Axel hjem i Aftes og var i strålende Humør efter sin Koncert, og det var dejligt at have han hjemme igen; men hvor har han dog godt af de små Udflugter!

Han havde også Læseforeningsbøger med til os, vi læser Thomas Olesen Løkken på Kraft for at være udrustet til hans Besøg, som nu snart må kunne ventes.

Jeg fik et sødt Brev fra Tutte i går; hun kommer dog ikke herved, men vil gerne have mig derop i næste Uge; det må jeg gøre, skønt jeg er i en kedelig Astmaperiode, må brænde Pulver hver Nat for at kunne sove. Men jeg rejser nu derop alligevel.

Nu er det Frokost, lille Junge, så jeg må slutte for denne Gang.

Husk at skrive om Bibbe, og hils hende meget, når du skriver. Hvordan har du det med Tobak? Axel kan vist godt skaffe dig noget, hvis du ikke kan få det.

Tænk dig, jeg fik et langt Brev fra Tante Else, så nu skal jeg skrive igen.

Tusind Hilsner og endnu en varm Tak for Frugten!

Din Dis.

Kære Junge! Jeg ved ikke om Dis har skrevet noget om Tobak! Hermed en lille Pakke Cigaretter, som jeg haaber, at du kan bruge. Mange Hilsner fra din heng. Axel.

KILDER TIL DANSK KUNSTHISTORIE

NY CARLSBERGFONDET

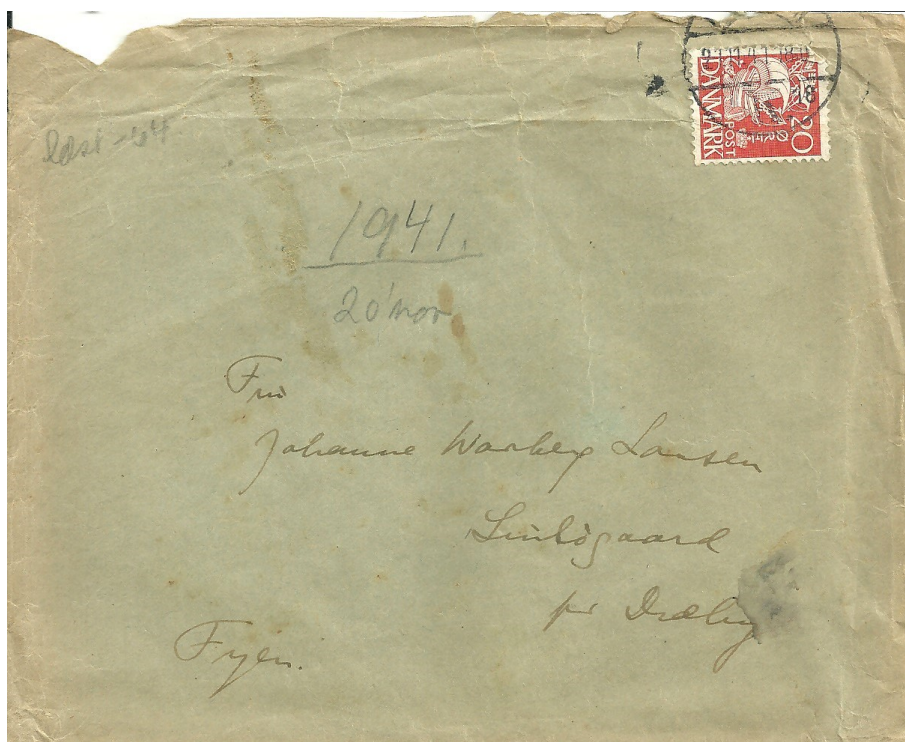
OMTALTE VÆRKER

Udover Fritz Sybergs Lektuelæsning en skitse af Peter Hansen forestillende en pløjende Mand.
Fugletegninger udført af Johannes Larsen.

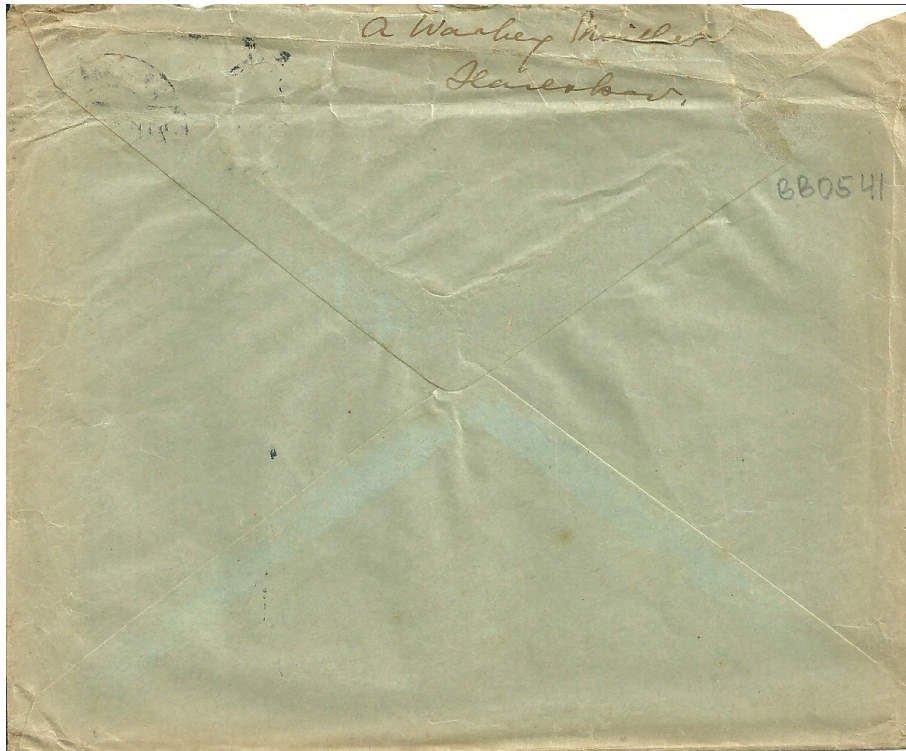
KILDER TIL
DANSK
KUNSTHISTORIE

NY CARLSBERGFONDET

**KILDER TIL
DANSK
KUNSTHISTORIE**

NY CARLSBERGFONDET

København, 20 Nov. 1841.

Kæreste frønde! Det er jo galt, at jeg først
nu får skrevet til dig - skönt den sidste Kasse
Frøigt, Obletne, som i Lørdags, 8 Dage efter Kællernes
vi er overvældede, Tak til jer allesammen, det
var en Helpegæst! Kællers store i så høj Pris
i Aar, at jeg ganske kunde opsvare dem; og da vi
ikke har Spiseblade, er sådanne også og derat vel-
komne, det togtes hver Dag et med j. Komarsk,
det har han så godt af og er så glad med, hvad
beddes de store, store, smukke, gul og røde? De
er himmelhøje - Tak og alle Tak! Imidlertid vil
Brevets Farsindelse er simpelt hen en Række af
så skænde Arbejdsdage, at jeg ikke har mere
kommet mere - det er meget mere at lave en for
en Husmor, men så er det galt, at man kan, og er
sommestides helt stald af mig selv, fordi jeg har
fået mig lidt så meget, som jeg synes mig i overkom-
meligt - og at det maaer mig, men det tar også j.
Køfflerne. Sker jeg om Melle Schans Besøg i forrige
Uge? Hun kom og blende til Frokost den ene Dag
med lille Marianne j. Nyret - de var mede har
Kus og nogle andre børn; den lille var over alle
Dreuses bedrørende, hun fyldte 3 Aar til Maats -
Ljans Børn meget, hun har hans dylige Øjne og stase
dorte Øjenspyter - og den mest faldne lille Dind -
det lyser ind af hende, at hun også har hans strålende
Lans for Humer, og var forføddelig glad med hende,
det er spændt at se så pyfffuld en Knop. Melle
var også meget sød, vi var alle så glade med Besøget,
og det; og hun er hest tapper og lygkelig; hun beholder
Kjæret med Fjorden, en halvtvælvende bar har hende

880541

de passer i Fællesskab Jorden, har aaled og solgt
60 Tds. Kartoffler, som de to selv har tøjlet - be-
levet etc. Desuden har hin mange andre Frøisager.
Om Vinteren tager hin og tit Paven, som har en Tænd
i Slimmerland, Mosen er rigtig død (for et Par Aar
siden), han har lejet en Værelse til hende, desuden
hin og om Vinteren og Males - hin er meget talende
fjeld; den med hin er Lister til Carl Nielsen, hvem
med Sambalerne med Tjokken; hin havde lige
besøgt ham; han er frøglad og gerne med de Sam-
taler, ved den sidste var Tjokken lige kommen
fra et Besøg på "Schleslandts" Redaktion, hvor
de havde "helt ualdromt" ind om Carl Nielsen,
som havde angrebet Bladet, og det blev meget
at få "Sambalen" læst, kendt ind mig jo
afvejes til alle Sider, men skal alligevel helst
bidragslæst det, han har på Tjokken.

Det var og heldigt at hin lige havde fået en
Kamie, da vi ikke kom; da vi skuede sig den
og har den ind, dypede i Mel, stegte i Gryde
med Tomatpuré - og ja, at det var en franske
Fæst omkring Tjokken, det tog vi fra og læste
af det, samt Tjokke, Lene og Tjokke, den bedste
Levefrøstet - inden Mel, men med 1 St. Kartoffler
alt Maskinet. Vi har en fundelaglig Transaktion
med Klausen, der har sin her; Adel skaffer
den "Opfyldning" dvs. Karu som spilles for Solbæne
i Frihøimen, det kan han købe billigst, det får
og Klausen til deres Dyr, Høis etc. - de kan
jo arbejde, inden få at købe og kun til Klunge-
priser, vi har leveret to Gange og leverer for vi
: 2 Kamie - 1 Hane og en Gås, sidde til fælles,
Kanen til Tjokke, de to Kamie har vi fået, det
har de selv tilhørt, - de får Karu og vi får
billigt Kød. Vi kan ikke få "Opfyldning" i begyndelse,
det er mange om det, men vi er godt tilfreds.

2/ En anden Dag fik jeg Lov til at købe et Kæde-
slag, det kostede til min Skade 4,50, men jeg
fik deraf 1 lb afsællet Kædet og to store
Rullepølser, så det blev dog til lidt nyt. 4 Pø-
gers som Niis hjem fra en Bytur og kunde
i Bølgade købe en Kage for 40 Øre - den
blev til en heilig Ragant i sig, og så var den i
sine Skjorte som melles og stegtes med Tørst-
Lilvildt blandes sine lille Pøge Kædet i,
som jeg kunde pille for de store - de var som
Nåder men Lette kostede mere. Af Kagens
Færd blev der lidt Kædet - vi kan nok ikke
få Færd mere, og Niis melles er ikke lige til
Niis hos Niis og jeg besluttede os for at af og til
få lidt til sine Marmelade for Kædet
om Morgenen - for at spare Niis til lidt
Tulekage; jeg købte nu 2 gange om Ugen 2
Kædet og en Gang nogle en stor Bindepølse
Kædet, jeg var en lille Opskrift, kun 8 5 gram
Kædet - 2 lb Sigtet og Kædet 1/2 af hver og 1/2 Kædet
melk, div. Erstat. Kydderier, den spises og
for Smarret. til Sigtet købte jeg Niis, som
jeg delvis har opfundet: 1 lb - lidt meget brunt
Pøge, lidt meget mel, lidt Kædet og lidt mælk
Kydderier - det bliver 50 sat for med Tøse, og
fandt jeg for at lægge en lille Kædet for
for hver Kage - men den Opfindelse skal mig
meget til nyt, den var duktig. Blev ikke for
som man jo ikke lavede Kædet, som det blev,
så lavede jeg Kædet; det var 2 lb syltede og
først som hele; så købte jeg alle Sættet og Kædet
huse af, mæske gennem Dinslag, det blev 3 lb
Marmelade; Resten fik gennem Mæske, det
blev 5 lb Frugtmæske, købt en 5 lb Sigtet; en Del
fornede jeg lidt en Del grovt den store Pøge-
net; det ligger nu spædt ind for den store Egghals

880541
 og et stort Fod, dekket med Papi, og Laines apper for
 Høstens købet - altså lige midt i Luften, så skal det
 senere skæres ind og vendes i grydet Lilles
 Julekugleblen er sitret. Til Variation har jeg
 meget stærke Fugles - Præpar, som også skal
 vendes i grydet Lilles. No - din sø, og
 meget hus-aftaget.

I Tirsdags var Axel til sin 2 den Nachkom-
 cent, og Lige husede ham igen - den Dag
 lauvet jeg de tre Knaller, og blænder, det var
 hele Dagen, Nis var i København - med Agnes
 så jeg var almasensalene, derfor vilde jeg så
 meget, var først lige færdig og havde Præparat
 parat da Nis kom kl. 7; en strålende og glad
 Skakke, så vist han havde været hele Dagen
 med sin konge Skuffert og i Midskogen; men så
 havde han også flødet sig, spist Frøbrød i
 Brasilke, en fin Stammer - Røge - Snampes til
 2,85 - ikkist for den sparsommelige Nis - deroppe
 havde han sålet af Talt alle sin Ordres sam-
 men - og købte siden en lille Cote fineste Kuglet
 (8 K. H!) der var for 3,85, som han havde med hjem
 til vores ensomme Aften, og da vi havde
 spist Midsagen, påhede han Skufferten ind,
 og viste mig alle de deilige Ting og fortalte
 mig om hvert enkelt Sted, han havde været,
 og hvad de havde sagt og hvad de havde
 købt - de var helt stede efter hendes Ting
 nu - og velop nu så det så svært at skaffe
 materiale - så havde han sålet for

1.274. - Ha!! - så nu får de rasende travlt,
 og begriber ikke, at de kan nu det; men Nis
 havde velop om Farnd. og lovet, at Fin Hansen,
 som var ure og vaske en Kasse Glas for dem -
 at hun kan dubbe - (altså sælge Farverne på de
 ensfarvede Ting, det er meget svært) - hun skulle så
 gøre prøve, og det viste sig, at hun havde Hvide-
 laget, de blev strax fejlfri, og de har nu ikke Pind

880541
 og et stort Fynd, dekket med Papi, og Laines apper for
 Høstens købet - altså lige midt i Luftet, så skal det
 senere skæres ind og vundes i graaft Likket
 Julekonfekturen er sitret. Til Variation har jeg
 meget stærke Fugles - Præpar, som også skal
 vundes i graaft Likket. No - din sø, og
 meget hus-af-toget.

I Tirsdags var Axel til sin 2 den Nachkom-
 cent, og Lige husede ham igen - den Dag
 lauvet jeg de tre Knaller, og blæsiger, det tog
 hele Dagen, Nis var i København - med Agnes
 så jeg var almasensalene, derfor vilde jeg så
 meget, var først lige færdig og havde Præparat
 parat da Nis kom kl. 7; en strålende og glad
 Skakke, så vist min havde været hele Dagen
 med sin konge Skuffert og i Midskogen; men så
 havde min også flakket sig, spist Frøbrød i
 Brasilke, en fin Stammer - Røge - Snampes til
 2,85 - ikkist for den sparsommelige Nis - deroffe
 havde min såkket af tall adle sin Ordres sam-
 men - og købte siden en lille Cote fineste Kjøkket
 (8 K. H.!) der var for 3,85, som min havde med hgen
 til vores ensomme Aften, og da vi havde
 spist Midsagen, påkkede min Skufferten ind,
 og viste mig ad de deilige Ting og forhandle
 mig om hvert enkelt Sted, min havde været
 og husk de havde sagt og hand de havde
 købt - de helt skede efter hendes Ting
 nu - og velop min ved det så svært at skaffe
 materiale - ialt havde min såkket for

1.274. - Ha!! - så min for de rasende travelt,
 og begriker ikkist, at de kan nu det; men Nis
 havde velop om Farnd. og lovet, at Fin Hansen,
 som var ure og vaske en Kasse Glas for dem -
 at min kan dubbe - (altså sælke Farverne på de
 ensfarvede Ting, det er meget svært) - min skulle så
 gøre prøve, og det viste sig, at min havde hande-
 laget, de blev strax fejlfri, og de har så ikkist Pind

3/ Mit at skole Farver nu p^r Opbejring. Lysningen
bedes dem skridtbeligt - de vil hellere laene
nye Maskiner, og alene Budy Miller i Bredgade
harde bestilt 200 grøn-duppede Glas, ^(2165:1) sⁱ de
er noget for Fin Hansen, de mener det kan betale
sig at tage Hjælp, sⁱ de haer hellige sig de store
Opsaver; de har ogs^e engageret Masthaft til at
Pakningen, som tager lang Tid. (Tid p^r nu 10 Cas
og mere - men jeg har nok heroppe at laene og
for for Koeffke til mere.) -

Min havde p^r sin Fin ogs^e varet p^r vore
Kistegård - det var Budy Fildelsdag Egen efter-
handede Blomster med derud; for dete Prøve kunde
hⁱn i fjer Bibt og planket en kort Kysselemning,
den Stad sⁱ smukt og havde mange Knapper.

Op ogs^e fik hⁱn fra Kunstnærskolen de Billeder,
hⁱn har arvet efter Budy; et meget stort Maleri
af Baronen, fra Lillede Fin Syber, de sⁱ d^elles sammen
med Trylle og ses i en Bog, et dygtigt Billede. En
smuk Skitse af Peter Hansen, en playende Mand,
samt flere Fuglekuninger af Las. Jeg har lovet
at hjælpe hende med Opbejring, hvor vil
de smukke hende. Min dermede, det er virkelig
et hemmende lille Stykke, hⁱn har det; hⁱn
skuede have hⁱn en Mand deri.

J^a, og sⁱ den And hⁱn i Aften, og nu i
skolede Linné's efter sin Hustru, og det
var dygtigt at have hⁱn hⁱnne igen; men
hⁱn har hⁱn dog godt af de sⁱ hⁱlper!

Man havde ogs^e Læseforsamlingstøje med til
os, vi l^ede Thomas Olsen Lihlen p^r Koeffke for
at mere indvundet til hⁱn Besøg, som nu
nuar nu kunne v^edes.